

végzés

Rendelkező rész

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] A **Soproni** Járásbíróság a 2017. december 12. napján meghozott és kihirdetett B.248/2016/23/1. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki 1 rendbeli közúti baleset gondatlan okozásának vétségében [Btk. 235.§ (1) bekezdés].

- [2] Ezért öt 180 napi tétel - 1400 Ft/napi tétel összegű -, mindösszesen 252.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése, illetve egy havi részletfizetés elmulasztása esetén a pénzbüntetés, vagy annak meg nem fizetett részének szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, valamint az eljárás során felmerült bünyügyi költség viseléséről.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen a terhelt és védője jelentettek be fellebbezést felmentés érdekében.
- [4] A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. június 18. napján meghozott és kihirdetett 3.Bf.41/2018/6. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítéleti tényállás szerint ... terhelt 2015. november 5. napján 05.20 óra körüli időben a ... számú főút lakott területén kívüli ... kilométerszelvénye (+100 méter) mellett kb. 50 méterre lévő ... fatelepről indult el a munkaadója tulajdonát képező ... frsz-ú Scania A 4X2 típusú nyergesvontatóból és a hozzá kapcsolt ... frsz-ú Benalu SAS B3 típusú félpótkocsiból álló járműszerelvénnel, hogy Ausztriába szállítson faárút. Az alárendelt úton a főútvonal útkereszteződéséhez érve megállt, mindkét irányba elnézett, ennek során mindkét irányból érzékelt forgalmat. Ennek ellenére - gondos meggyőződés nélkül - megkezdte a főútra jobbra, ... irányába kanyarodást.
- [6] A főút ezen szakaszán mindkét irányból 70 km/h sebességkorlátozó tábla volt kihelyezve csapadékos időre való kiegészítéssel. Ekkor eső nem esett, ezért a megengedett sebesség 90 km/h volt. Az úttest sávonként 3,6-3,6 méter széles volt, egymástól felezővonallal elválasztva, az úttest mindkét szélén 2 méter széles padka volt.
- [7] Ebben az időben közlekedett a terheltnek balról, ... irányából 230 méterre, kb. 88-92 km/h sebességgel **tanú 1** által vezetett ... frsz-ú Citroën C5 típusú személygépkocsival, mellette ült, aludt munkatársa, tanú 2 sértett.
- [8] A terhelt által vezetett járműszerelvény mozgása számára akkor vált észlelhetővé, amikor az a későbbi ütközési ponttól kb. 119 m távolságból közelített. Ekkor a nyergesvontató teljes mértékben a menetirány szerinti jobb oldali forgalmi sávban haladt, míg a félpótkocsi még az úttorkolatban volt.
- [9] **tanú 1** gépkocsivezető az így kihaladt járműszerelvényt - a későbbi ütközési ponttól - kb. 57,7 méterről észlelte, fékezési folyamatba kezdett, azonban, miután felmérte, hogy nem tud a járműszerelvény mögött lelassítani, az ütközést a szemközti forgalmi sávba kormányzásba próbálta elkerülni.
- [10] Ebben az időben közlekedett az ütköző járműveknek szemből a nekik bal oldali forgalmi sávban, ... felé **tanú 3** az általa vezetett ... frsz-ú Fiat Doblo Cargo típusú tehergépkocsival, akit **tanú 1** észlelt, és azért, hogy a Fiat Doblóval szemből ütközést elkerülje, a Citroënt visszahúzta a jobb oldali sávba, ahol az általa vezetett személygépkocsi jobb első, utolsó részével kb. 62-66 km/h sebességgel nekiütközött az akkor már 19 km/h sebességre gyorsuló

félpótkocsi hátsó aláfutásgátló bal részének. Az ütközés következtében a Citroën személygépkocsi kis mértékben a hátsó részével balra elfordult, és bal oldalfelülete hátsó sarokrészével nekicsapódott a bal oldali forgalmi sávban a veszélyhelyzetre jobbra kormányzási és fékezési folyamatba kezdő **tanú 1** által vezetett, és addigra kb. 66-70 km/h sebességre lassító Fiat Doblo tehergépkocsi bal oldalfelületének.

- [11] A baleset következtében a Citroën gépkocsi utasa, tanú 2 a jobb csípő és a szeméremcsont törése 8 napon túl, kb. 8-12 hét alatt gyógyuló sérüléseit szenvedte el, maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás nem alakult ki nála.
- [12] **tanú 1** gépjárművezetőt 2,4 sec. észlelési és cselekvési késedelem terheli, azonban figyelmes közlekedése és baleset-elhárítása esetén is csak intenzív fékezéssel tudta volna a balesetet elkerülni.
- [13] A balesetet ... terhelt okozta, mivel megszegte a KRESZ 24. § (1) bekezdését.

II.

1.

- [14] A jogerős ítélet ellen ... terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő - a **Soproni** Járásbíróságon 2018. július 03-án érkeztetett, a Kúrián 2018. július 26-án érkeztetett és lajstromozott - felülvizsgálati indítványt, amelynek a jogalapját a 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 648. § a) pontjában megjelölt okra alapította.
- [15] A terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ezért a megtámadott határozatok megváltoztatását, és a terhelt bűncselekmény hiányában történt felmentését indítványozta.
- [16] Indokolása szerint a jogerős ítélet alapján a terhelt a KRESZ 24. § (1) bekezdését sértette meg, mert nem adott elsőbbséget a főúton haladó sértettnek. A védő szerint ez azért téves jogi álláspont, mert a KRESZ 24. §-a az elindulásra vonatkozik, a terhelt által vezetett gépjárműszerelvénny pedig már a közúti forgalomban részt vett, abba már korábban bekapcsolódott. Véleménye szerint jelen ügyben a KRESZ 28. §-át kellett volna alkalmazni és azt vizsgálni, hogy a terhelt a gépjárművel a sértetti személygépkocsi részére elsőbbséget adott-e, és kényszerítette-e a sértetti gépjármű vezetőjét haladási irányának, vagy sebességének hirtelen megváltoztatására, avagy sem. Az erre a kérdésre adandó válasz - megítélése szerint - nemleges. Álláspontja szerint amennyiben a sértett a terhelti járműszerelvénny észlelhető mozgására reagál, úgy tényleges sebességéről lassító fékezéssel is elkerülhette volna a balesetet, és csak a tehergépjármű egyenes vonalú mozgásának kialakulását követően haladhatott féktávolságon belül. Miután a lassító fékezés a személygépjármű vezetőjétől elvárható, mert a nagy terjedelmű tehergépjármű szerelvénny úttesten történt tényleges mozgása messziről felismerhető volt - jóval féktávolságon kívülről

- ily módon a baleseti veszélyhelyzetet nem a terhelti járműnek a védett útra történő felhaladása okozta, hanem a sértett figyelmetlensége.

2.

- [17] A Legfőbb Ügyészség BF.1183/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta.
- [18] Nyilatkozata szerint az alapügyben eljáró másodfokú bíróság indokoltan vizsgálta a baleset bekövetkezését a KRESZ 24. § (1) bekezdésében meghatározott KRESZ szabály körében.
- [19] A szerint az úttest széléről elinduló, a várakozó helyről az úttestre ráhajtó, az út más részéről, vagy útnak nem minősülő területéről az úttestre ráhajtó jármű vezetőjének az úttesten haladó járművek és gyalogosok részére elsőbbséget kell adni.
- [20] Tehát tartalmát tekintve elsőbbséget szabályozó norma.
- [21] A KRESZ 1/III. számú, a közúti forgalommal kapcsolatos fogalmakat tartalmazó függelékének III/b. pontja szerint elsőbbség: továbbhaladási jog a közlekedés más résztvevőjével szemben. Azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszerítheti haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására.
- [22] A felülvizsgálati eljárásban irányadónak tekintett tényállás alapján a terhelt az elsőbbségadási helyzetben haladó Citroën személygépkocsit vezető sértettet nem kényszerítette sem haladási irányának, sem sebességének hirtelen megváltoztatására.
- [23] Függetlenül attól, hogy indokoltan határozta-e meg a veszélyhelyzet kezdetét a tényállás, és azonosította azt azzal a járműhelyzettel, amikor a terhelt által vezetett járműszerelvény az úttest tengelyvonalával közel párhuzamosan helyezkedett el, bár a pótkocsi még nem volt teljesen a főúton, de a bíróságok által alapul vett 119,5 m távolsághoz viszonyítottnak a terhelt járművének a bíróságok által elfogadott megengedett legnagyobb 90 km/h sebességgel közel azonos tényleges sebessége mellett, intenzív fékezés alkalmazása esetén a baleset bekövetkezését elkerülhette volna. A Legfőbb Ügyészség átiratában hivatkozott több kúriai döntésre, miszerint csak a hirtelen alkalmazott erőteljes, a forgalom más résztvevőinek számára váratlan, ezért esetlegesen veszélyhelyzetet teremtő fékezés (vészfékezés) nem tartozik a jogi kötelezettségek körébe.
- [24] Mindebből következően álláspontja szerint a bíróságok tévesen vontak következtetést arra, hogy a terhelt megszegte a KRESZ 24. § (1) bekezdésében foglalt, a Btk. 235. § (1) bekezdésében meghatározott büntetőjogi keret tényállást tartalommal kitevő rendelkezést, ezért a terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.
- [25] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg, és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot akként, hogy a terheltet az ellene közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján, bűncselekmény hiányában mentse fel.

III.

1.

- [26] A megtámadott ügydöntő határozat meghozatalára a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) hatálya alatt került sor.
- [27] 2018. július 1. napján a korábbi, azaz az 1998. évi XIX. törvényt felváltva hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.).
- [28] A Kúria előjáróban leszögezi, hogy az anyagi büntetőjogban főszabály a visszaható hatály tilalma, amely szerint csak akkor lehetséges az elbíráláskor hatályos jogszabály alkalmazása, ha az új törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el.
- [29] Ezzel szemben az újabb eljárási szabályoknak főszabály szerint van visszaható hatályuk, hiszen velük kapcsolatban az a kiindulási pont, hogy hatékonyabban szolgálják a büntetőeljárás általános céljainak megvalósulását. Ezért a Be.-ben megállapított új eljárási normák olyan bűncselekmények miatt indított büntetőügyekben is alkalmazandók, amelyeket a törvény hatályba lépése előtt követtek el. Ezt rögzíti a Be. 868. § (1) bekezdése, amely szerint a törvény rendelkezéseit a hatálybalépéskor, azaz 2018. július 1-jén folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.
- [30] Ez alól a főszabály alól azonban van néhány kivétel, amelyek az átmeneti rendelkezések között találhatók.
- [31] E kivételek között azonban a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek.
- [32] Ezért a Kúria az indítvány elbírálása során e törvény, azaz a Be. rendelkezéseit alkalmazta.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen eljárva bírálta el.
- [34] A megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül, emellett a Be. 659. § (6) bekezdésre tekintettel vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges eljárási szabálysértéseket is.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.
- [36] A felülvizsgálat a Be. 648. § a), b) és c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás alapul vételével vehető igénybe.
- [37] A törvény tételesen megjelöli azokat az esetköröket, amikor helye van a rendkívüli jogorvoslatnak. A büntető anyagi jogszabályainak megsértését a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja, ezen belül az aa), ab), ac), ad) alpontjai; b) pontja, ezen belül a ba), bb) alpontjai; és c) pontjában foglaltak, ezen belül a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések eseteit a Be. 649. § (2) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjában

pontosan meghatározott okok, míg a Be. 649. § (3), (4) és (5) bekezdése szerint az e §-okban meghatározott Alkotmánybíróság, illetve nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata biztosítják a felülvizsgálat lehetőségét. A felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

- [38] A korábbi Be. 423. § (1) bekezdésében foglaltakkal egyezően a jelen hatályos Be. 650. § (2) bekezdése deklarálja a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás támadásának kizártságát.
- [39] A felülvizsgálat alapvető szabálya tehát, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].
- [40] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [41] Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja.
- [42] A Kúria az irányadó tényállás általános meghatározása körében kihangsúlyozza, hogy egyrészt a tényállás a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban [EBH2011. 2385].
- [43] Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.
- [44] Ugyancsak változatlanok a revízió korlátaira vonatkozó szabályok. A Kúria csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott keretek között bírálja felül a megtámadott határozatot. A jogalkotó a rendkívüli jogorvoslati eljárásban csak a legsúlyosabb anyagi és eljárásjogi törvénytörések esetében biztosít lehetőséget a jogerő feloldására, a jogerős ügydöntő bírósági határozatok megváltoztatására.
- [45] A Kúria mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve

tartalmában hivatkozott Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában megjelölt - a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor - okból bírálta felül.

2.

- [46] A Kúria ... terhelt védőjének a felülvizsgálati indítványát az alábbi indokok alapján találta alaptalannak.
- [47] A Btk. 235. § (1) bekezdése szerint a közúti baleset okozásának vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz.
- [48] A közúti baleset okozásának vétsége eredmény-bűncselekmény. Megvalósulásához a veszélyhelyzet bekövetkeztén túl alapesetében szükséges súlyos testi sértés, minősített esetben - többek között - maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás okozása.
- [49] A közúti baleset okozásának vétsége ún. kerettényállás, amely a közúti közlekedés szabályainak a megszegésével valósulhat meg. A közúti közlekedés szabályait elsősorban a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) határozza meg. A közúti közlekedési szabályok megszegésében álló elkövetési magatartásnak pedig okozati összefüggésben kell állnia a bekövetkezett eredménnyel.
- [50] Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt nyerges vontatóból és hozzá kapcsolt félpótkocsiból álló járműszerelvénnel közlekedett, hogy Ausztriába szállítson faárút. Az alárendelt úton, a fatelepre vezető bejáróról a főútvonal útkereszteződéshez érve megállt, mindkét irányba elnézett, ennek során mindkét irányból érzékelt forgalmat. Ennek ellenére megkezdte a főútra jobbra, ... irányába kanyarodást. Ekkor hozzá képest balról 230 méterre 88-92 km/h sebességgel közlekedett a sértett által vezetett Citroën személygépkocsi.
- [51] A Citroën először a félpótkocsival ütközött, emiatt tért át a menetirány szerinti bal oldali forgalmi sávba, és ütközött a szemben érkező Fiat kisteherautóval.
- [52] A jogerős tényállás tényként állapította meg, hogy **tanú 1-et**, a Citroën gépkocsivezetőjét 2,4 sec. észlelési és cselekvési késedelem terheli, azonban figyelmes közlekedése és baleset-elhárítása esetén is csak intenzív fékezéssel tudta volna a balesetet elkerülni.
- [53] Az elsőbbségről való lemondás vagy annak együttműködéssel történő csorbítása kizárólag az elsőbbséggel rendelkező önkéntes - és egyértelműen jelzett - szándékából következhet. Tilos az elsőbbségről való lemondás kikényszerítése. Az elsőbbséggel rendelkező jármű hirtelen sebesség- vagy irányváltoztatásra kényszerítése - különös tekintettel az adott út-, időjárási, látási és forgalmi viszonyokra - mindig az elsőbbség meg nem adását jelenti. A sebesség, illetve haladási irány hirtelen megváltoztatására való kényszerítés akkor állapítható meg, ha az elsőbbséggel rendelkező jármű vezetőjét a baleset elkerülése

érdekében váratlan, a szükséges körültekinztést lehetővé nem tevő hirtelen gyorsításra vagy erős fékezésre, illetve haladási irányának hirtelen megváltoztatására kényszerítik. A menetirány szerinti bal oldalra való átkényszerítés mindig szabályszegő magatartás, akár hirtelen irányváltoztatással történik, akár nem.

- [54] E rendelkezés értelemszerű alkalmazásával a terheltnek az útkereszteződésben az úttestre ráhajtó terheltnek elsőbbséget kellett volna biztosítania a főúton haladó sértettnek. Helyesen érvelt az elsőfokú bíróság akkor, amikor rámutatott, hogy ha a terhelt megfelelő gondossággal figyelembe vette volna a járműszerelvénye tulajdonságait (súlya, hosszúsága, kanyarodási sebessége, állásból felgyorsulási idő a számára megengedett legnagyobb sebességre, az úttesttel párhuzamos alakzat felvétele időtartama), és megvárta volna a Citroën elhaladását, a baleset nem következett volna be (elsőfokú ítélet 7. oldal utolsó bekezdés első mondata).
- [55] A balesetet tehát ... terhelt okozta azzal, hogy megsértette az elsőbbségadási szabályt. A sértett ugyanis a megengedett sebességgel közlekedett - 90 km/h - és késedelemmentes észlelés esetén is csak intenzív fékezéssel tudott volna megállni a terhelt által vezetett járműszerelvény előtt. A terhelt megsértette a sértett elsőbbségi jogát. Az a kérdés, hogy a baleset elhárítás körében a sértett eljárása teljesen célirányos volt-e, az ő esetleges felelősségét is felvetheti, de ez nem írja felül a terhelt elsőbbség sértését. A sértett közrehatását egyébként az alapügyben eljáró bíróság is megállapította (elsőfokú ítélet 8. oldal harmadik bekezdés), annak mértéke pedig már büntetés kiszabási kérdés, amely a felülvizsgálati eljárásban nem vitatható.
- [56] Mindebből egyértelműen következik, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása és a cselekményének jogi minősítése során az eljáró bíróságok nem sértették meg a büntető anyagi jog szabályait.
- [57] Minderre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára hivatalból köteles - nem adott helyt, s a támadott határozatokat - a Be. 662.§ (1) bekezdés a) pontja alapján - ... terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [58] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. január 28.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

dr. Németh-Szebeni Zsófia
kúriai titkár